

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De fine Peregrinationis. Cap. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

LIBER QVARTVS,
DE OFFICIIS SACERDOTVM.

De piis peregrinationibus rectè obeundis à Sacerdotibus, præsertim Societatis Iesu.

INDEX CAPITVM

HVIVS LIBRI.

- DE *sine Peregrinationis.* CAP. I. *quoad victum comparandū.* CAP. IV.
- De modo in Peregrinationibus obeundis seruando, quoad Deum. CAP. II. *De modo quo peregrinatio hæc obeunda.* CAP. V.
- De modo in Peregrinationibus seruando, quoad comitem. CAP. III. *Dubitaciones quædam circa res in peregrinationibus occurrentes.* CAP. VI.
- De modo in peregrinationibus seruando,

Index rerum particularium huius libelli, vti & aliorum, ponetur in fine totius tomi.

P R O O E M I V M.

Peregrinationes ad sacra loca veterè Ecclesiæ more solent pietatis causâ institui, ab omni generis hominibus & statibus, & in nostra Societate à Nostri Notitiis, & post absoluta studia à Sacerdotibus, qui in tertio Probationis anno versantur. Et cum soleant Sacerdotes tam seculares quàm Regulares comitari alios peregrè ad loca sacra inuiscenda proficiscentes, tradam hoc loco aliqua Monita pro iis, & pro nostris hominibus, ad benè peregrinationes obeundas profutura, & modum eas peragendi à nostris in Regulis peregrinorum propositum explicabo. Nam aliis quoque præter nostros, ille facem præferet, quâ illustrati, cum magno merito & suo solatio ac Dei gloria, hoc pium opus aggredientur & perficient.

tione esse spectandum, & querendum à Patribus tertij anni, maiore què studio, quàm ab aliis Peregrinis Societatis, qui tempore Studiorum, vel alio, post Nouitiatum absolutum, peregrinantur ex Superiorum concessione: eò quòd PP. Tertij anni, vti toti rebus spiritualibus magis quàm alij ex officio dediti, tenentur magis proficere, seu, vt loquitur S. Ignatius, *Diligentiùs s. p. Cõst. se exercere in rebus spiritualibus, & corporalibus in c. 2. scholâ affectus*, prout vult ab iis S. P. N. Ignatius.

Notandum secundò, eandem ob causam debere PP. Tertij anni meliùs peragere suas peregrinationes, quàm ij qui versantur in Nouitatu primis duobus annis. Cum enim vtrisque vnus mensis præscriptus sit à S. Patre, tanquam experimentum, & Patres Tertij anni, tum ob plures annos, quos in Societate exegerunt, ac præcipuè ob plura media, & auxilia, quæ ad vitæ spiritualis profectum per se & per Superiores adhibuerunt, tum ob alia auxilia propria Tertij anni, quibus vsi sunt, tenentur in se habere maiorem profectum, & eum in hac peregrinatione amplius dilatare, quippe pluribus præfidiis à Societate instructi.

Notandum tertio, peregrinorum labores & incommoda, & occasiones, quæ eis præbentur ad profectum in virtutibus, esse valdè efficaces ad proficiendum in spiritu. Et ita cum à S. Patre N. Ignatio quæreret P. Ludouicus Consaluus de Camera, quam ob causam præscripsisset Societati

D d 4

CAPVT PRIMVM.

De sine Peregrinationis.

Quoad primum, finem peregrinationis indicat Reg. i. Peregrinorum: *Persuadeant sibi peregrinationis finem non tam esse corporis defatigationem, & vt multum iter conspiciant, quàm vt ex ea fructum aliquem spiritualem percipiant, atque ex eo sine, & iter ipsum, & ceteros peregrinationis labores moderentur. Circa quem finem,*

Notandum est primò, finem hunc peculiati ra-

cietati peregrinationes: respondit: *Quia in me ipso expertus eram, quantum profectum facerem: uti scribit ipse P. Ludouicus Consaluus in Diario S. Patris. Et addidit: Hoc ipsum sibi diuinitus fuisse prescriptum Manresa: scilicet primo anno suae conuersionis. Quocirca magni facienda est haec S. Patris Ordinatio, ei diuinitus tradita: & ex ea obseruata bene, sperandus est magnus spiritus profectus, quem in Societate experti sunt olim & boni & dysscoli. Inter bonos sufficiat exemplum S. P. Noltri, ipsemet teste. De dysscolis plura exempla adfert idem P. Ludouicus Consaluus lib. cit. eorum Patrum & Fratrum, qui aliquo defectu insigni commisso, veniali tamen, mittebantur ab eo ad peregrinationem aliquam. Quod sane vir sanctus non fecisset, nisi existimasset illos hac ratione, mores dysscolos emendaturos, & meliores redituros. Alioquin domi eos sub custodia retinisset, & sub oculis aliorum, si timuisset, extra domum eos liberius & negligentius processuros.*

Notandum quartò, augmentum meritorum, illudque ex variis capitibus: Primò, ex labore pedestris ambulationis, quam Deo esse acceptam, & augere merita, Primò ostendit ille Angelus Domini, qui visus est à quodam Eremicola numerare eos passus, quos ipse faciebat è cella remotiore ab aqua, eam pro suis vltibus è fonte hauituros, Quo viso, permotus est, ad cellulam suam in remotiorem adhuc ab aqua locum transferendam, ut aucto passuum, seu gressuum suorum numero, cumulus cresceret meritorum. Si ergo passus facti pro refocillando corpore, auerunt eius merita, multò magis augebunt merita PP. Tertii annitum quia ad refocillandum & augendum spiritum, non corpus, peregrinabuntur: tum quia longè plures passus facient, & cum maiore incommodo, quam fuerit illius Eremitæ progressio semel vel bis in die, & quidem non ad remotum vsque adeò locum instituta: tum quia non sponte, uti iter Eremitæ, sed ex prescripto Obedientiae peregrinatio Patrum Tertij anni suscipitur, & ex vi voti Obedientiae. Certa enim est doctrina S. Thomae; cæteris paribus, maioris esse meritum opera facta non sponte, sed ex vi voti, uti loco cit. probat tribus rationibus S. Thomas.

Secundò, quantoperè Deo placeant suscepta pro eo pedestris itineris incommoda ostenditur in pluribus nostris:

Primò, in P. Simone Roderico: qui cum Parisiis digressus, ad Ignatium Venetias tenderet, Meldi, ingens quidam & sanguine atratus tumor in eius humeris exiit, (vt scribit Orlandinus) vt horrorem incuteret sociis: ille autem tota nocte ingemiscens & fessos artus nuda in humo, qua ei pro cubili erat, modò in hanc, modò in illam conuersans partem, non magis agebatur ipso doloris morsu, quam metu curaque, ne captum iter cogere abrumperet. Sed Deus, qui eos Parisiis eduxerat, & suum per Angelum

deducebat, medicinam recenti morbo subito fecit: Illucescente die, in ipso discessus articulo, tumor ille qui sedam in vltus videbatur erupitur, sua sponte refedit, vt ne vestigium vel curiosè intuentibus appareret.

Secundò, ibidem fusè narrat nostros prope Constantiam per Angelum Domini eductos, periculum euasisse, quod eis ab Hæreticis impendebat cum pedibus eò accessissent, vt & recesserunt.

Tertio, placere Deo laborem pedestris itineris, in Societate suscipi in peregrinationibus soliti, apparet ex vitâ S. Xaurij, qui, vt scribit Turcellinus, cum Venetias ad S. Ignatium contenderet, habebat lacertos & coxendives confictas teneris funiculis, siue animi ob patientiam exercendi, siue edomandi corporis studio: qui ob corporis agitationem, intumescere circum carne, artus adeò lacerauerant, & atrocitate illius carnificina eò Xauerium redegerant, vt non valeret iam mouere vestigium, quippe quod vincula iam præ tumore disscipi non possent, ne dum incideret, & quamuis nodi apparerent atque extarent, vlcera tamen effecerant talia, vt dissolui dissecariq; nequiverent sine acerbissimo sensu doloris & periculo ob qua medicus atomus inspecto corpore, nullis Francis aut sociorum precibus percelli potuit, vt agris membris tanto cum periculo admoueret manum, suppleme medici vicem Deo, post fufas ab eis preces, postridio manè, Franciscus surgens reperit funiculis omnes distractos excidisse, tumorem recessisse omnem, nihil ex tanti mali atrocitate, præter indicia mali funicularumq; vestigia remansisse.

Quartò, Idem confirmatur exemplo P. Codurij, qui cum missus ab Ignatio Romam cum sociis proficisceretur, & die quodam Dominico, tantum fructulo panis manè cum focis sumpto nudis pedibus, maximis & perpetuis imbribus; octo & viginti millia passuum conficisset, tantà aquarum inundantium copia, vt interdum etiam tantum pectore extarent, cum pedes haberet scabie asperfos, eo ipse die sanatus est, vt scribit Ribadeneyra l. 2. cap. 7. vitæ S. Ignatij.

Quintò, hunc ipsum pedestris itineris laborem, Deo valde esse acceptum ac meritorium, hinc, etiam pater: Quia Beatissima Virgo Maria (vt scribitur in vita nostri Alphonsi Rodriguez Coadiutoris) ei sudanti frontem purissimo linteo deterit, cum bonus Seneculus Patrem quandam comitatus per viam editam, ægrè insequeretur, & præ lassitudine in loco decliui consedisset ad recipiendum paulisper spiritum.

Sextò, idem patet in P. Iosepho Anchieta, qui, vt scribit lib. 3. eius vitæ P. Beretarius pag. 186. & 187. Semper pedes inuit iter; etiam dum Prouincialis officio fungeretur, solitus nudis pedibus iter conficere; frequentia loca prætergressus est; tantà celeritate per maris littora, per cautes, viasq; asperas, per valles, per montes, per loca confragosa; vt Brasili ipsi, duri alioquin homines, mirarentur, eumq; non festinare, sed volare

573.
Vic. PP.
L. 5. libel.
7. n. 31.
Rosv. p.
589. n. 31.

2. 2. q. 88.
2. 6.

573.
L. 1. hist.
Soc. n. 80.

lare distarent. Quod factum est, ut callis rugisq; exasperati tali plantag. illi obdurerint; sed saepe accidit, ut comitibus iter continuare iussis, solus in itinere subsisteret, quod expeditus cum Deo loqueretur. Et cum cum pane respicientes comites oculis perquirerent, longam iam parte itineris peracta sibi praecurrisse viderent; neque quisquam eorum praecedentem animaduertere potuisset. Huc videtur posse referri etiam in praemium eius pedestrium iterum, ut dicitur libr. 3. pag. 239. Cum sacro dicendo in itinere, Missa coelestis desisset, Iosephus septem leucarum spatio distans a loco Missalis, offerens se ad eum adferendum, post semiboram adfuit cum Missali, cum tamen tunc neque ipse visus esset in loco, in quo Missale relictum fuerat, neque liber ipse quem tulerat, illic desideraretur.

574. Ideo ergo S. P. N. Ignatius, & alij nostri Sancti pedes itinera sua conficiebant. S. noster Ignatius dum terrestri itinere tenderet ad ciuitates & oppida, & ipsam Hierosolymam, pedibus iter confecit; ut scribit Ribadeneyra l. 1. vnde reuersus, studiis humaniorum litterarum in Hispania absolutis, Parisios ad altiora pergens, onustum quidem libris a sellum secum duxit, sed ipse pedibus iter illud confecit, ut auctor est Ribad. l. 1. c. 16. Simili modo alia itinera conficiebat, quando sanus erat, vsque ad fundamentam Societatem, ut passim Scriptores vitae eius testantur. Quin cum a patria discedentem Venetias, frater equum accipere coegisset, vbi ille fines patriae excessit, equum reliquit, pedibus iter reliquum confecit. Ribad. libr. 2. cap. 5. Et Vicetia inuisus Simonem Rodericum, Bassani (vnius diei itinere) aegrotantem, & quidem eo ipso tempore febre laborans, pedibus se itineri dedit. Ribad. l. 2. c. 9.

Vide in pluribus paginis 496. 497. D. Chrysolomum de Christi pedestri itinere disserentem. Simili modo eius primi socij cum Parisiis Venetias venirent ad Ignatium, omnes scriptorum suorum sarcinula onusti, vestitu vili, abiectioneque pedibus iter faciebant.

Simili modo Romam peruenerunt ab Ignatio missi cum Codurio, uti paulo ante commemorauimus ex Ribad. lib. 2. cap. 7. Romam Venetias reuersi (ut ibidem Ribad.) mendici omnino & vacui, quoque modo venerant Venetias, ad sua illa Xenodochia, reuersi sunt. Venetias Romam ad Societatem fundandam: Processuri, inquit Orlandinus libr. 2. hist. Societ. numer. 4. omni subsidio spoliati itineris, suis pedibus contulerunt, &c.

575. Post Societatem Romae fundatam, Alphonsus Salmeron, & Paschasius Broëus cum potestate, per amplam Nuncij Apostolici a Summo Pontifice in Hyberniam missi, indeque reuocati a Pontifice (ob pericula & importunum tempus) Luteriam iter in Italiam suis ipsi pedibus, tenuique pecunia, Nuncij Apostolici sunt ingressi. Ribad. libr. 3. vitae S. Ignatij cap. 4. Quo etiam

iam modo ab Ignatio, Societate Romae fundata, in remotissimas etiam terras (vbi in Lusitaniam, Indiam) mittebantur, inquit Ribad. l. 3. cap. 5.

Observauit autem P. Polancus in 2. Tomo MS. Historiae Societatis, Observatum esse ab iis, qui pedibus ibant ad fundanda noua Collegia, & vestes & sarcinulas praferente equo, solitos referre magnum fructum animarum. Cum autem alioquin nonnulli coacti a fundatore equites iter fecissent, non tantum percepisse spiritualis fructus in aliis, quantum solerent dum pedibus suis incederent.

576. Quod pedestre iter adeo S. Xauerio erac cordi insum, ut non dubitaret S. P. Ignatio ex India scribere libr. 1. epist. 10. Peruelim scire, utrum vetus ille amicus noster (nimirum quendam e primis intelligit, mihi notum, cuius ob reuerentiam parco nomini) multa vehatur. Nam si etiam num vehitur similiter, ut cum hominem istuc reliqui, magnam eius imbecillitatem esse oportet, qui tot medicis ac medicamentis nondum proficere potuerit, ut pedibus ingrediatur sua. Sanè ipse S. Xauerius praeter exempla supra commemorata, ut scribit Turcellinus libr. 6. cap. 7. eius vitae: Terrestria itinera quamquam saepe esset equorum copia, serè conficit pedes in India & Laponia, vbi passim cum saxu, niue, glacie, torrentibus erat luctandum. Quod fusiis commemorat Turcellinus lib. 2. cap. 6. & libr. 4. c. 6. vbi infra narrabo suo loco, cum de tolerandis itinerum molestiis agam. Sic Pater Paschasius vnus e primis 10. sociis, uti scribit Sacchinus in 2. par. hist. Societ. libr. 6. numer. 96. Itinera semper agebat pedes, cumque ab Antistite Claromontano adactus esset equum accipere, statim ut egressus vrbe est, ad Franciscanum coenobium eo relicto, pedes, Christi Domini more, pertexit. Et libr. 1. numer. 131. de P. Francisco Villanoua idem scribit P. Gonzalus Sylueria, ut scribit Nicolaus Godignus in eius vita lib. 3. cap. 6. Non satis habuit pedes semper, & mendici habitu iter facere quocumque iret, verum etiam cum ad promouendam rem Christianam in vicina aequè ac remota oppida excurrerebat, sarcinam cum scriptis & libris ad concionem necessariis, suis portabat humeris. Fuit qui indignitate rei motus, Patrem obnixè rogaret, ut ad scriptorum onus mancipio uti vellet, siquidem nollet iumento uti, negauit se facturum, hac lepidà responsione: *Hocine tua in me caritas mihi adiuuet portandi meritum, & seruitio dabit?*

S. Bernardus scribit S. Malachiam Episcopum, per Diocesim non equo, sed pedibus discurrisse, & in hoc virum Apostolicum se probasse. Horum ergo exemplo Patres pedestre iter in vocis & vsu habeant, nec credant naturae laborem fugienti, & praetextenti imbecillitatem, quam quandoque daemón obtrudit, sed vincat se gloriosè. Imitentur S. Ignatium, qui cum Parisiis Rotomagum pedibus se contulisset iuuan-

iuuandi cuiusdam & querendi causa; (Ribad. l. 3. c. 2.) Cum anteluceam ex Vrbe Parisiensi progressus esset, post magnam sui victoriam, ob reiectum horrorem, quem surgens è lecto, antequam se in viam daret, senserat, ob quem neque satis pedibus consistere, nec vestimenta posse induere videbatur, & sic egressus tres leucas, tam lentè atque grauatè conficeret, ac si pedes haberet plumbeos; hæc tentatio & totius corporis grauitas eatenus durauit, quoad superato quodam collis iugo aspero ascensu, in planum atque spatiosum campum tandem euasit, ubi mirificè à Domino recreatus est, & tantà tamque nouâ & subitâ luce perfusus, & spiritus ardore incensus, vt omni profusus molestiâ corporis grauitate depulsâ, quasi ceruus quidam per latam illam planitiè cucurrerit, vt volare magis quàm ambulare, magis rapi, quàm se mouere videretur: Deum suauissimè alloquebatur, & tam validis clamoribus ex vulnerato amore corde interpellabat, vt satis liqueret, Deum ipsum, à quo ita trahebatur, illius professionis Ignatio fuisse authorem.

577. *Secundò*, augetur in peregrinatione nostrâ meritum ex corporis variis incommodis, quæ pati necesse est, tum ab inclementiâ aëris, in æstu, frigore, ventis, pluuiis, tum ob victus potulicæ inopiam aut qualitatem; tum ob aduersariorum conditionem; quæ Dei causâ tolerata, magnam meritum faciunt accessionem. Meritò ergo S. Franciscus dum proficisceretur in Galliam, comitante Fratre Maffeo, deuenissetque ad fontem in viâ, & ibi volens comedere, nil præter frustula panis duri, præcaridè impetrata inuenisset, exclamare cæpit, Deo agens gratias, quòd thesaurum talem inuenisset; cui Maffeus, quis, inquit, est iste thesaurus, cum etiâ necessaria desint? *Immo*, inquit, *hoc ipsum est thesaurus*. Ita scribitur par. 1. hist. Franc. lib. 2. cap. 16. Porro non qualemcumque thesaurum hunc existimabat esse S. Franciscus, sed maximum. Nã, vt scribit Lucas Wadingus to. 1. Annal. Minor. Anno Christi fortè 1210. numer. 48. docebat ita suos S. Franciscus: *Si propter inopiam & paupertatem Frater corpus (sic vocabat corpus) necessitates suas in sanitate & infirmitate habere non potest, dum honestè petierit & humiliter à Prelato suo, amore Dei, & sibi non datur, sustineat amore Domini patienter, qui etiam sustinuit quærens qui eum consolaretur, & non inuenisset (Psalm. 68. 21.) & hac necessitas, sibi à Domino imputatur pro martyrio.*

578. Nam incommoda notabilia sine morte, sunt quædam martyria. Sic Ecclesia in Officio de SS. Nerio & Achilleo in 2. Nocturno Lect. 5. de S. Flauia Domitilla dicit: *In carcere longum martyrium duxit*. Et in Martyrologio Romano 16. Ianuarij, inter SS. Martyres reposuit Matcellum Papam, qui tamen non morte violentâ est mortuus, sed quia iubente Maxentio Tyranno ad seruitium animalium cum custodia

publicè deputatus, ibidem seruiendo animalibus, indutus cilicio, defunctus est. Et S. Terefia cæ aureola martyrij vidit notrum P. Martinum Gutierrez in carcere mortuum ex incommodis carceris. Sed hoc est dulce Martyrium, quales subierunt quidam Sanctorum, qui ardentes carbones tanquam rosas molles calcabant. Meritò ergo S. Xaverius nosset multa passus pro Deo in itineribus l. 1. ep. 1. scribit: *Omnia incommoda sibi Dei causa, vt par est, subeantur, profectò magna solatia sunt, & materia multarum magnarumq; celestium consolationum voluptatumq;.* Equidem sic mihi persuasum est, crucis Christi Domini amatores, vitam eiusmodi exercitiam erumnis, beatam ducere; crucis autem fugi, aut vacuitatem, mortis instar putare. *Mihi credite, nulla crux est, cum hac cruce comparata. Rursus quàm beatum viuere, quotidie moriendo, nostrasq; frangendo voluptates, vt queramus non qua nostra sunt, sed qua Iesu Christi.*

579. Tertiò, augetur meritum peregrinationis, ex animi confusione, quam pati est necesse sæpè nostros peregrinos, tum, dum videntur pedites ire, non curru, non equites; tum, dum petunt eleëmofynas in villis, oppidis, itineribus; tum dum audiunt probra, conuicia ab Hæreticis & Catholicis non additis; hypocritis adscribentibus nostram mendicationem, quos sciunt ex redditibus sustentari; tum dum negant quæsitam apud illos eleëmofynam. Talis autem confusio & rubor, est magni meriti apud Deum. Ideoque & in ipso Christo à Spiritu S. peculiari quadam ratione commendatur ad imitationem nostram Hebr. 12. 2. *Sustinuit crucem, confusione contemptâ*, non dicit morte contempta; etsi esset ea grauissima corpori tenerimo, sed *confusione*, quia hæc animam Christi excruciebat. *Christus*, inquit B. Laurentius Iulianianus libr. de perfect. grad. cap. 9. à sua conceptionis exordio, quoad usque in cruce confixus Domino reddidit spiritum, nunquam pati desit, non sicut ceteri, sed incomparabiliter supra vniuersos. Longè tamen efficacius in anima, quàm in corpore, perpassus est dolore maximos, actuales cruciatus, spirituales gladios, persecutiones ab omnibus. &c. Et ab hominibus innocentibus, & magnæ autoritatis, pluris fit quàm mors ipsa, quam mallent subire; quàm tractari indignè, & indignâ tractatione confundi. Et ita Dauid Psalm. 68. vers. 23. in personâ Christi patientis ait: *Tu scis improprium meum & confusionem meam, & reuerentiam meam.* Quod explicans Bellarminus in Commentario; *Vocat*, inquit, *ipsum Deum in resem sue passionis, qua in ignominia consistit.* Nobiles enim animi, pluris faciunt ignominiam, quàm dolorem corporis. Tu, inquit, scis improprium meum, id est; qui impropria in me iaciant aduersarij, & confusionem meam, id est, confusionem qua nascitur ex opprobriis; confunditur enim apud alios, non solùm qui culpam verâ agnoscat, sed etiam, qui sine culpa est, sed videt credit ab aliis

crimina, qua sibi falso obiciuntur. Et reuerentiam meam, id est, verecundiam meam, qua ex confusione ori- ri solet: erubescunt enim qui apud alios confunduntur, nisi iniuste confundantur. In Hebraeo textu est vox Chelmina, qua significat verecundiam. Et verecundiam hoc loco legunt S. Hilarius, S. Augustinus, Euthymius, & alij. Quare vox (Reuerentia) qua habetur in nostra editione, non significat reuerentiam, qua debebatur Christo, sed reuerentiam, quam ipse in se habebat, id est, erubescenciam & verecundiam. Hæc Bellarmi- nus.

Portò de confusione qua percipitur in ele- mosynis, pulchrè ait S. Franciscus in sua Regu- la fusiore apud Lucam Wadingum tom. 1. An- nal. Anno 1210. num. 2. pag. 54. Quando sacerdoti eis homines verecundiam, & nolent eis dare elemosynam, referant inde gratias Deo, quia de verecundis recipient magnū honorē ante Tribunal Domini nostri Iesu Chri- sti. Merito monet ne erubescamus, quia id cum stupore ponderat S. Chrysostomus serm. 14. O quid agis, ames pauperes, gloriatur in calis Deus, unde pauper erubescit in terrā: ex hoc reputat is honorem sibi, quod pauperi computatur iniuria.

Quartò, augetur meritum ex aliis actibus vir- tutum, quæ frequentantur tali tempore pere- grinationis, de quibus infra dicam.

Secundus fructus, peregrinationis esse potest, soletque ex auxiliis, quæ proximis adferent, in quos incident, vel ad quos diuertent, iuuando eos colloquiis, dnm iis, vel consilia pia dabunt, vel intruent ignorantēs mysteria fidei, aut casus conscientia resoluent, aut excitabunt ad Confessionis & Communionis frequentatio- nem, aut concionabuntur, aut Confessiones au- dient.

Magnus est etiam iste fructus, noster & lau- dabilis iuuare animas aliorum iis, modis quos attigimus: Nam, vt ait S. Dionysius cap. 3. cæli hierarch. Omnium Diuinorum diuinissimum est, coo- perari in salute animarum. Et vt dicit S. Chryso- stom. hom. 2. & 4. in Genesim: Nihil ita gratum est Deo, & ita curæ, vt animarum salus: ed quod, vt idem scriptum reliquit h. 3. in 1. Corinth. Est immensus pecunias pauperibus eroges, plus tamen effe- cit, si vnam conuerteris animam.

Ideo S. Catharina Senensis locum & vestigia impressa à transeuntibus concionatoribus vi- uis osculabatur, causamque rogata, dixit, se Deo reuelante scire, quanta esset animarum in gratia existentium pulchritudo, ideoque se eos tantū facere, qui ei acquirere cooperarentur. Huius autem rei quotidie Patres, idque non semel in die, habebunt occasionem, colloquendo, & in itinere & in diuerso cum secularibus. Nam si colloquerentur de rebus ad animarum salu- tem & perfectionem spectantibus, magnum & sibi meritum, & fructum aliis conciliabunt, vt infra dicam. Nam, vt ait S. Thomas 2. 2. q. 177. a. 1. in corp. Spiritus S. virtus lingua hominis quasi quo- dam instrumento, ad instruendum intellectum, dum a-

liquis sic loquitur quod deceat, & ad mouendum affectum, vt libenter audiat Verbum Dei, & ad hoc quod aliquis amet ea, qua verba significantur, & velit ea implere.

Tertius fructus, peregrinationis esse solet & debet, augmentum deuotionis, tum per longio- rem & frequentiore orationem, pro qua in peregrinatione quilibet habet plus temporis quam domi, vbi in lectione librorum piorum magna pars temporis ponenda est; tum per diu- tiora colloquia de rebus piis, & religioso ore dignis, quorum vtrumque valde conducere ad augmentum deuotionis sensibilis, docet quoti- diana experientia, & omnino adhibenda est, vt infra ostendam. Memini me toto tempore stu- diorum meorum, dum in Collegio Romano manerem, Rhetoricæ & Philosophiæ & Theo- logiæ dans operam, quotidie solitum non mi- norem deuotionis affectum & spiritus feruorē, tempore recreationis quotidianæ, præsertim hebdomadariæ in vinea Balbinæ sentire, quam sentirem in deuotâ communionē, & tempore feruentis Meditationis: ita pia de rebus piis col- loquia, cum mihi æqualibus Fratribus instituta, accendebant cor meum.

Quartus fructus, peregrinationis est, assuesce- re ad toleranda corporis incommoda varia, quæ peregrinatio adfert. Vnde augetur habitus patientiæ & temperantiæ & sobrietatis, & alia- rum virtutum, præsertim heroiæ charitatis erga Deum, ob quam omnia molesta patienter & libenter, & cum exultatione à seruis Dei ferri solent; hoc indicatur initio Regulæ 5. in qua cum esset scriptum peregrinis nostris, vt indi- gentiâ & penuriâ rerum corpori necessaria- rum probati exoptent; subditur finis, seu vti- litas, quæ hac in respectanda est, vt ad incom- moditatem cibi somniue capiendi libenter as- suescant.

Quintus fructus est, imitatio Christi in perpessio- ne rerum omnium molestarum. Quæ de re sic agit Reg. 5. Iniurias, illusiones, & opprobria, quæ in itinere inferri contigerit, patienter cum Dei gratiâ ferant, gaudeantq; materiam præberi sibi imitandi ali- quando Christum Dominum, eiusq; vestibus, atque in- signibus se ipsos induendi. Nam, vt ait S. Ephræm de Fide, Improperium honorem, & contumelias glo- riam ducere, hac verâ seruatorum Dei gratia est.

CAPVT SECVNDVM.

De modo in peregrinationibus obeundis seruando, quoad Deum.

Quoad secundum, quis modus & ratio ser- uanda sit obeundarum peregrinationum, docent Regulæ Peregrinorum, quarum præ- scripta ad tria capita reuocari possunt. Primum caput est Modus agendi cum Deo toto